

PM – integrerad barnkonsekvensanalys (IBKA)

Detaljplan för
Del av fastigheten Skarpnäcks
Gård 1:1 m.fl. vid Brotorpsskolan
Dnr 2023-O2691

Innehåll

Sammanfattning	3
Bakgrund	4
Vad är integrerad barnkonsekvensanalys (IBKA)?	4
Process	4
o <i>Analys</i>	4
o <i>Effektmål</i>	5
o <i>Projektmål</i>	5
o <i>Projektspecifika åtaganden</i>	5
Planområdet	6
Analys	6
Målformulering	12
Effektmål och projektmål	12
Konsekvenser	13
Referenser	14

Sammanfattning

Stockholm stad har ett viktigt uppdrag om att arbeta med barnrättsperspektivet integrerat genom hela plan- och exploateringsprocessen. För denna detaljplan har en integrerad barnkonsekvensanalys (IBKA) enligt stadens modell tagits fram. Genom att analysera nuläget, skapa ämnesspecifika effektmål och projektmål samt löpande utvärdera detaljplanens konsekvenser för barn, tillämpas ett integrerat barnrättsperspektiv genom hela planarbetet. Stockholm stad, i form av stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret, ska tillsammans med aktuell byggaktör arbeta för att nå målen inom ramen för detaljplaneprojektet.

Sammanlagt har fyra effektmål med tillhörande projektmål identifierats för detaljplaneprojektet:

- **Effektmål 1: Barn har trygga och säkra skolvägar**
  - Projektmål 1: Möjliggöra en framtida utbyggnad av en breddare gångväg längs Rusthållarvägen.
  - Projektmål 2: Säkerställa låga fordons hastigheter utanför förskolan Äventyret och Brotorpsskolan genom hastighetssäkrade övergångsställen.
- **Effektmål 2: Barn har möjlighet till lek och rörelse**
  - Projektmål 3: Skapa attraktiva, tillgängliga och trygga rekreationsytor genom att förbättra framkomligheten till Nackareservatet och tydliggöra entrén till reservatet.
- **Effektmål 3: Utemiljöer för skola och förskola är inte påverkade av planförslaget och fortsatt har goda sol- och skuggförhållanden.**
  - Projektmål 4: placering av bebyggelsen anpassas för att inte påverka sol- och ljusförhållanden av utemiljöer för skola och förskola negativt.
- **Effektmål 4: Skapande av utemiljöer för småbarnslek.**
  - Projektmål 5: Genom att utforma trygga och stimulerande utemiljöer för boende, med fokus på småbarnslek och samvaro.

Bakgrund

Vad är integrerad barnkonsekvensanalys (IBKA)?

Barnrättsperspektivet lyfts fram som en grundläggande aspekt för att nå en hållbar utveckling enligt FN:s globala hållbarhetsmål och FN:s barnkonvention. Alla barn¹ ska på lika villkor kunna nyttja och tillgodogöra sig i staden, oavsett ålder, kön, individuella förutsättningar, eller socioekonomisk, etisk och kulturell bakgrund. Enligt Barnkonventionen, som är svensk lag sedan januari 2020, ska barns bästa beaktas vid alla beslut som rör dem. Stadsmiljön ska stödja barns möjlighet till att säkert utforska staden, att ta sig till och från skolan, vänner, aktiviteter och mötesplatser samt att röra sig till fots och på cykel genom hela staden.

Barn utgör 20 procent av Stockholms stads befolkning. Genom att arbeta med barnrättsperspektivet i våra processer strävar vi mot en måluppfyllelse gällande FN:s globala hållbarhetsmål, barnkonventionen samt stadens mål om en öppen och demokratisk stad för alla stockholmare.

För att öka insynen och den ömsesidiga förståelsen av stadsbyggnadsprocessen ska varje stadsbyggnadsprojekt redovisa hur barnrättsperspektivet har beaktats och vilka avvägningar som har gjorts. Integrerad barnkonsekvensanalys (IBKA) är ett processverktyg för att säkerställa att barnrättsperspektivet utreds, beaktas och implementeras kontinuerligt under stadsbyggnadsprocessen.

I stadens budget för åren 2025–2027 anges vikten av att tidigt i planeringsprocessen planera för kvalitativa skol- och förskolegårdar med välfungerande friytor. I synnerhet lyfts förskolornas utemiljöer fram med avseende att säkra tillräckliga ytstorlekar, pedagogisk kvalitet och grönska i utemiljön. I budget eftersträvas friliggande förskolor.

Ett urval av FN:s globala hållbarhetsmål (Agenda 2030) som direkt rör barns rättigheter och där stadsutveckling kan ha stor påverkan.

Process

o Analys

Den inledande analysen fokuserar på att identifiera lokala möjligheter, behov/efterfrågan och utmaningar för den aktuella platsen – utifrån ett

¹ Barn definieras som varje människa under 18 år.

barnrättsperspektiv. Analysen sker utifrån frågeställningar som riktar fokus mot vilka värden som kan förstärkas eller tillskapas inom planområdet och som stadsbyggnadsprocessen kan omhänderta.

- **Effektmål**

Effektmål tas därefter fram som definierar vilka värden, utifrån ett barnrättsperspektiv, som ska uppnås utifrån vad analysen har identifierat ett behov/efterfrågan av gällande åtgärder i den fysiska miljön.

- **Projekt mål**

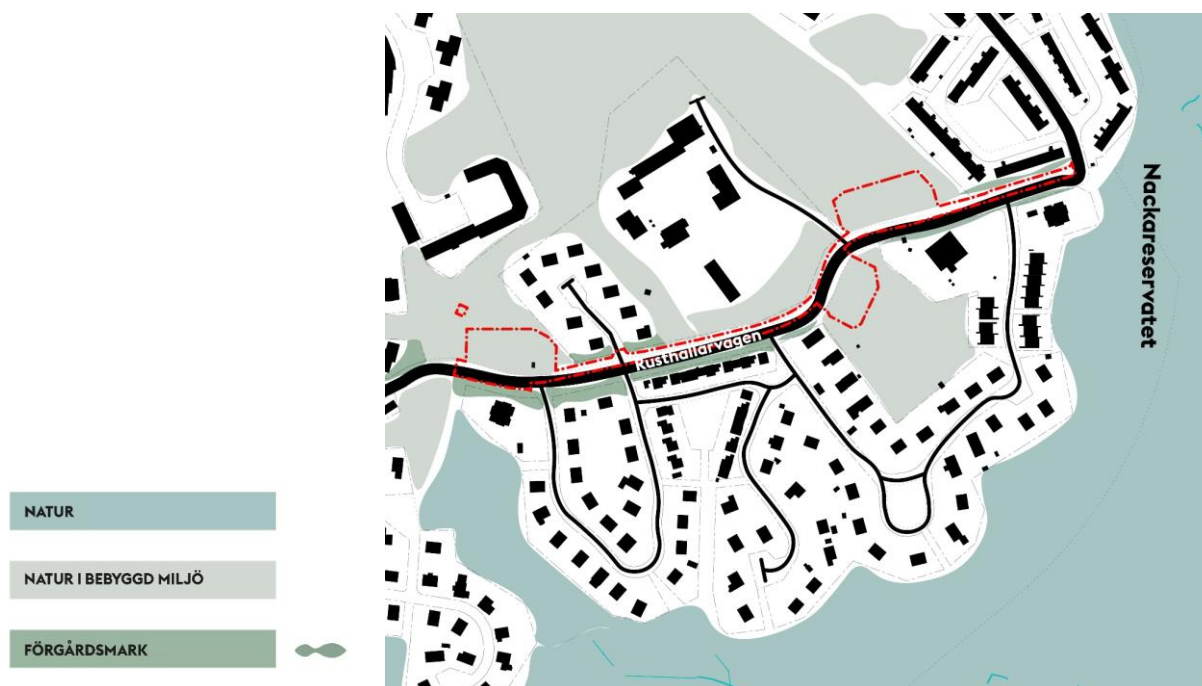
Projekt målen preciserar vilka åtgärder som stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret samt byggaktörer ska vidta för att bidra till att effektmålen uppfylls.

- **Projektspecifika åtaganden**

Projekt målen regleras i plankarta och avtal samt beskrivs i planbeskrivning och projektering för allmän plats. I de fall då projekt målen går att koppla till byggaktörens åtaganden ska dessa ingå i överenskommelse om exploatering.

Planområdet

Planområdet omfattar del av fastigheten Skarpnäcks gård 1:1 ligger längs med Rusthållarvägen i stadsdelen Bagarmossen, cirka 700 meter från Bagarmossen centrum. I anslutning till planområdet finns Nackareservatet med bland annat parklek och utegym.

Kartan visar områdets grönstruktur. Planområdets avgränsning markerad med röd streckad linje.

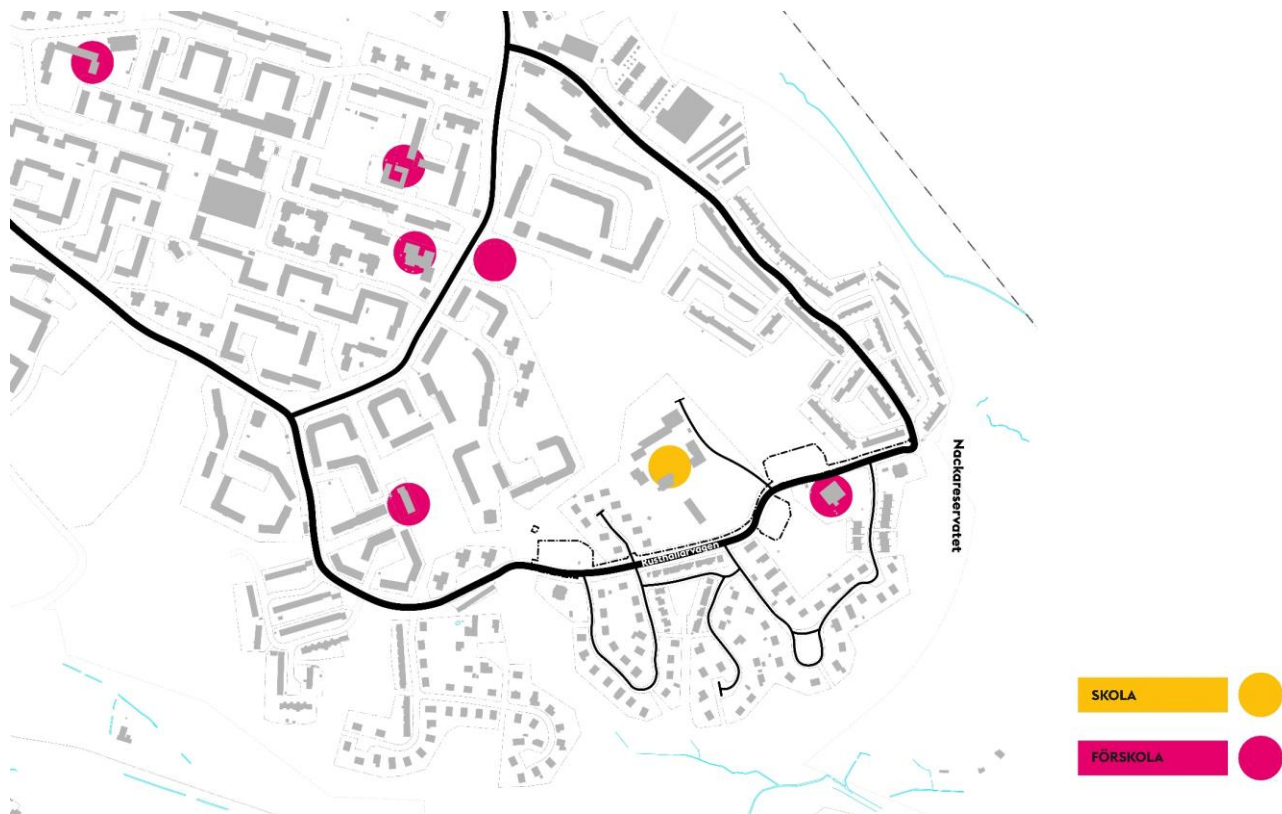
Analys

Lokala möjligheter, behov/efterfrågan och utmaningar för den aktuella platsen, utifrån ett barnrättsperspektiv, ska identifieras i en analys. Den inledande analysen utgör underlag för att bedöma behov utifrån i vilken omfattning barn som redan bor i området, som kommer att flytta dit samt som besöker området kan påverkas av projektet.

Hur ser tillgången till skola och förskola ut?

Tillgången till förskolor och skolor bedöms som mycket god, där båda funktionerna ligger i anslutning till planområdet- Förskolan Äventyret och Brotorpsskolan. Gymnasieskola saknas i närområdet. Den närmaste gymnasieskolan ligger i Kärrtorp.

Stockholms stad har ett viktigt uppdrag i att skapa säkra och trygga skolvägar. I planen för detta ingår exempelvis åtgärder för att sänka hastigheterna i skolornas närmiljö och ge barn förutsättningar att gå och cykla till skolan.

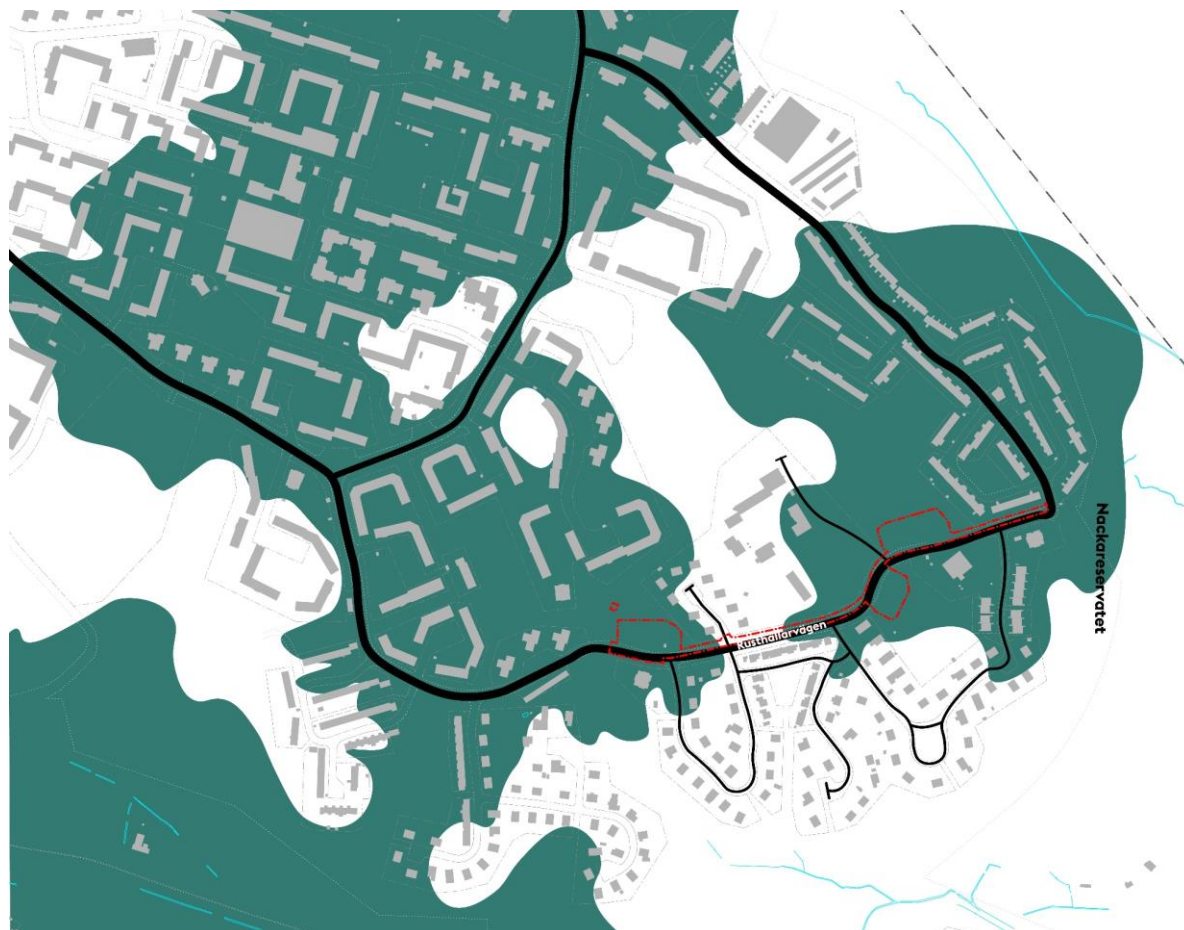
Förekomst av förskolor och grundskolor i Bagarmossen (2024). Planområde markeras med svart streckad linje.

Hur ser tillgången till friyta och parker ut?

Friyteanalysen visar att planområdet har god närhet till offentlig friyta.

Intill planområdet finns Nackareservatet samt flera andra grönytor och lekplatser med ett brett utbud av funktioner för barn i olika åldrar. Närheten till reservatet och andra parker och gröna ytor innebär att hela planområdet har mindre än 200 meter till närmaste park, vilket bedöms vara en hög parknärlighet för barn.

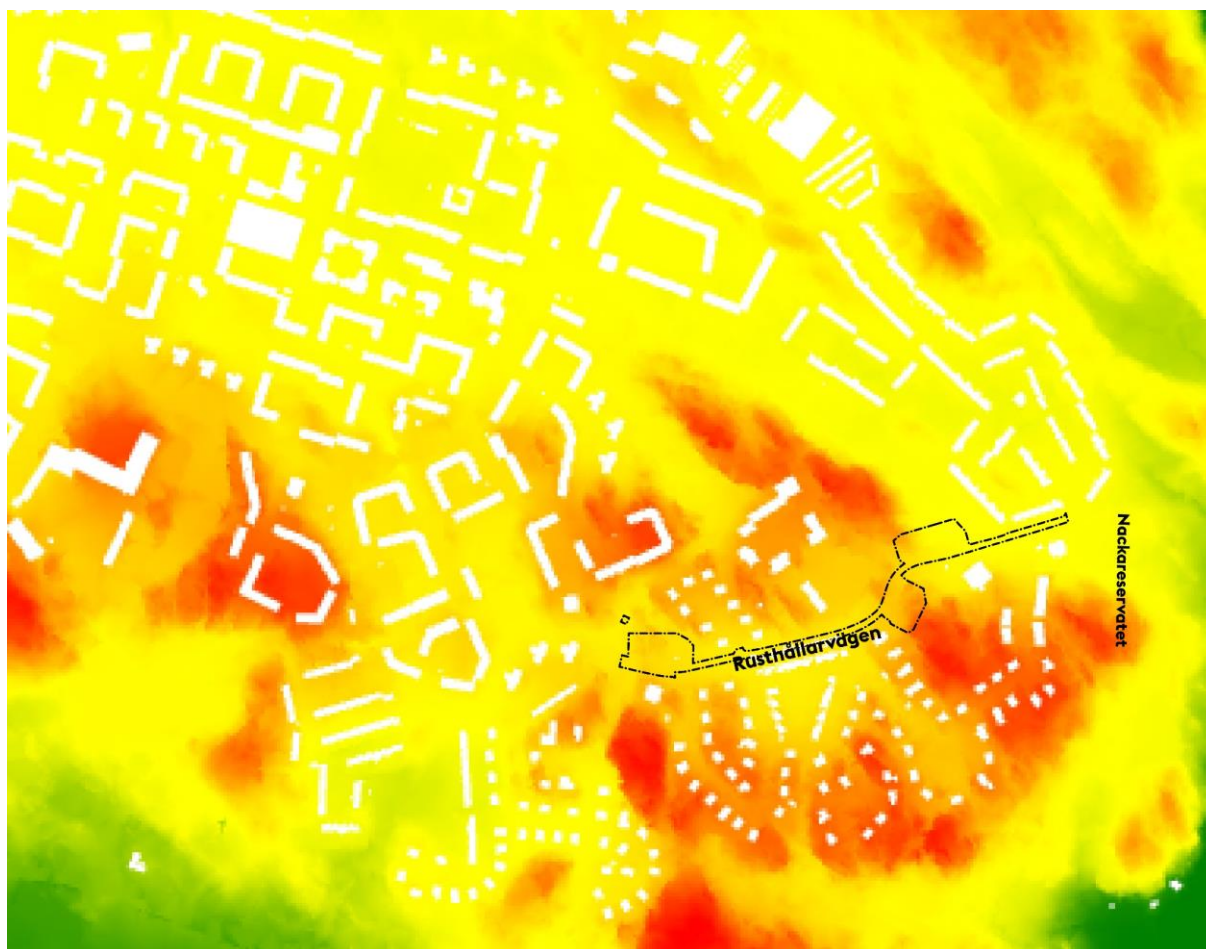

Gröna ytor innebär maximalt 200 meter till närmaste park. Planområde markeras med röd streckad linje.

Vilka barriärer, trafikerade gator, stora geografiska höjdskillnader finns för barn?

Planområdet längs Rusthållarvägen är beläget i ett kuperat landskap där marken sluttar ner mot Nackareservatet. Höjdskillnaderna inom och runt planområdet är betydande, särskilt vid övergången mellan småhusområdet och naturmarken. Detta kan påverka barnens rörelsemönster och tillgången till lek- och rekreationsytor.

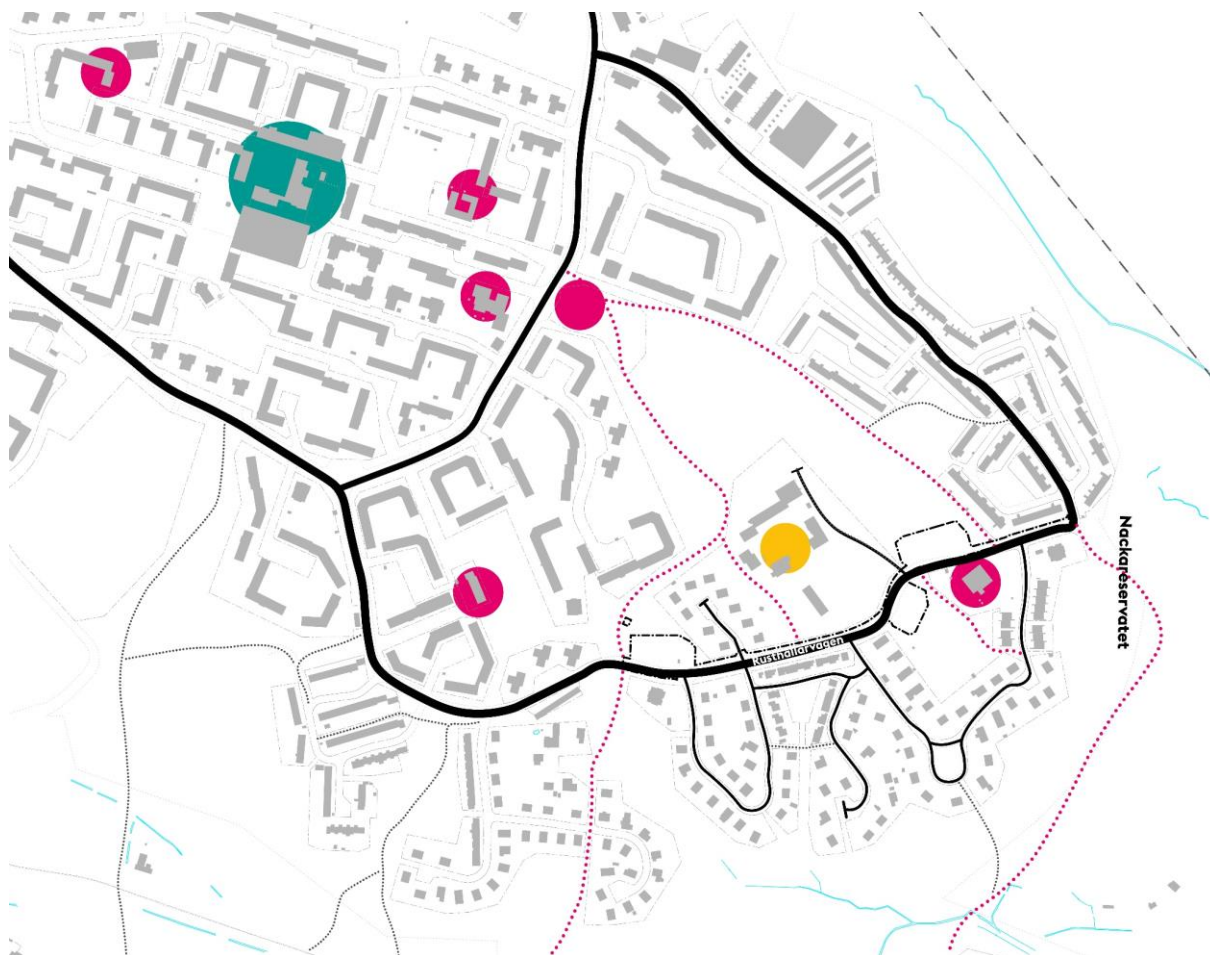
Terrängkarta över planområdet längs Rusthållarvägen. Kartan visar höjdskillnader där ljusare färger representerar högre terräng och mörkare färger lägre terräng. Planområdet är markerat med svart streckad linje.

Rusthållarvägen, på sträckan inom planområdet, fungerar som en mindre uppsamlingsgata, där ett flertal villagator, en skola och en förskola ansluter mot gatan. Gatan trafikeras av busstrafik och har en hastighetsbegränsning som uppgår till 30 kilometer i timmen. Det är fortsatt viktigt att arbeta med trafiklösningar i gatan för att säkerställa en ökad trafiksäkerhet vid förskole- och skolmiljöerna.

Hur ser tillgängligheten ut för barn avseende möjligheter till gång-, cykel- och kollektivtrafik?

Planområdet har god närhet till kollektivtrafik med buss som trafikerar längs Rusthållarvägen. I anslutning till planområdet finns en busshållplats. Inom cirka 700 meter nås Bagarmossen centrum med möjlighet till tunnelbana.

Från Bagarmossens centrum leder parkstråket till Brotorpsskolan. För att nå förskolan Äventyret från centrum behöver Rusthållarvägen passeras, där det finns både trottoarer och övergångsställen. Längs Rusthållarvägen saknas en separat cykelbana, vilket innebär att cykling sker i blandtrafik.

Karta som visar kopplingar mellan Bagarmossen centrum (grön cirkel), skolor (gula cirklar), förskolor (rosa cirklar) och parkstråk (prickade linjer). Planområdet längs Rusthållarvägen är markerat med en svart streckad linje.

Hur ser kulturutbudet för barn ut i området?

I Stockholm ska varje barn, oavsett förutsättningar och uppväxtvillkor, kunna ta del av stadens föreningsliv och få möjlighet till att utöva kultur- och fritidsaktiviteter. Utöver förskolor och grundskolor, som alla har i uppdrag att främja barns eget kulturskapande, finns flera fritidskulturaktiviteter för barn i området. I direkt anslutning till planområdet är kulturutbudet begränsat, men i Bagarmossens centrum finns bland annat en kulturskola, bibliotek, Folkets hus, parkteater och parklekar.

Hur ser bostadsutbudet ut i området? Finns det socioekonomiska skillnader?

Bagarmossen är en stadsdel med en blandad bebyggelsestruktur där flerbostadshus dominerar i den norra delen, medan småhus och radhus främst återfinns i de södra delarna, särskilt längs Rusthållarvägen. Bostadsutbudet består av både hyresrätter och bostadsrätter, vilket skapar en variation av boendeformer och ger möjligheter för olika hushållstyper.

Det finns vissa socioekonomiska skillnader inom stadsdelen, där de norra delarna, med flerbostadshus och en högre andel hyresrätter, har en mer varierad befolkningssammansättning med både yngre och äldre invånare samt en större andel ensamstående hushåll. I de södra delarna, där småhus dominerar, bor fler barnfamiljer och hushåll med högre inkomster.

Målformulering

Effektmål och projektmål

Effektmål preciserar vilka värden utifrån ett barnrättsperspektiv som ska uppnås utifrån vad analysen har identifierat ett behov av.

Projektmål preciserar vilka åtgärder som staden respektive byggaktörer ska vidta för att bidra till att effektmålen uppfylls. Åtgärderna säkerställs antingen i form av reglering i plankarta eller genom avtal mot byggaktör.

Effektmål (vad)	Projektmål (hur)
<ul style="list-style-type: none"> - Barn har trygga och säkra skolvägar. 	<ul style="list-style-type: none"> - Möjliggöra bredare gångbanor utmed Rusthållarvägens norra sida Ansvarig för uppföljning: exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret - Säkerställa övergångställena hastighetssäkras och tillgänglighetsanpassas Ansvarig för uppföljning: exploateringskontoret, trafikkontoret - Säkerställa bostadsentréer vetter mot Rusthållarvägen som skapar mer rörelse längs gatan. Ansvarig för uppföljning: Stadsbyggnadskontoret, Byggaktören
<ul style="list-style-type: none"> - Barn har möjlighet till lek och rörelse. 	<ul style="list-style-type: none"> - I plankartan säkerställs husens placering med ett respektavstånd till parkstråk och stigar i anslutning till planområdet, så att den bevarade naturen kan nyttjas av allmänheten utan att upplevas som privatiserad. Ansvarig för uppföljning: stadsbyggnadskontoret - Genom att tydliggöra entrén till Nackareservatet skapas nya möjligheter för rekreation och trygg utevistelse.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Även om entrén ligger utanför planområdet, planeras den att utvecklas i enlighet med stadens mål att stärka och tillgängliggöra gröna områden för fler. <p>Ansvarig för uppföljning: Exploateringskontoret</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Utemiljöer för skola och förskola är utformade med goda sol- och skuggförhållanden samt varierande terräng- och vegetationsförhållanden. 	<ul style="list-style-type: none"> - I plankartan säkerställs husens placering och skala för att minimera påverkan på sol- och skuggförhållanden. <p>Ansvarig för uppföljning: stadsbyggnadskontoret</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Skapande av utemiljöer för småbarnslek 	<ul style="list-style-type: none"> - I plankarta säkerställa kvalitativa gårdtytor för utemiljöer som inte får bebyggas (delområde 1 och 2). <p>Ansvarig för uppföljning: stadsbyggnadskontoret, byggaktörer</p>

Konsekvenser

Planförslaget bidrar till en tryggare och säkrare skolväg genom breddade gångbanor och hastighetssäkrade övergångsställen, vilket minskar trafikrisker och stärker barns säkerhet på väg till skola och förskola. Förbättringarna av Rusthållarvägen bedöms skapa en mer tillgänglig och trygg rörelsemiljö för barn.

Utvecklingen av en tydlig entré till Nackareservatet förbättrar tillgången till natur och rekreation, vilket skapar fler möjligheter för barn att utforska, leka och vistas i en trygg miljö nära hemmet. Samtidigt inkluderar planen skapandet av nya vistelsemiljöer för småbarnslek och social samvaro på gårdsytor, vilket bidrar till en trygg och stimulerande utemiljö för barn i det nya bostadsområdet.

Dock innebär exploateringen att delar av naturmarken tas i anspråk, vilket kan påverka barns möjligheter till spontan lek och naturupplevelser. För att kompensera för detta är det avgörande att kvarvarande grönområden fortsatt vara tillgängliga för allmänheten samt att kopplingen till Nackareservatet

förstärks. På så sätt säkerställs att barn fortsatt har nära tillgång till natur och rekreation, trots förändringarna i planområdet.

Den planerade bostadsutvecklingen längs Rusthållarvägen syftar även till att skapa en socialt mer blandad befolkning genom en kombination av hyres- och bostadsrätter. Detta stärker kopplingarna mellan olika delar av stadsdelen och kan bidra till en mer inkluderande miljö för barn och familjer.

Referenser

Kulturförvaltningen (2009) *Kultur i ögonhöjd: För, med och av barn och unga.*

Stadsbyggnadskontoret och Exploateringskontoret (2023) *Guide till att integrera barnrättsperspektivet i plan- och exploateringsprocessen.*

Stockholms stad (2024) *Budget 2025 – 2027.*